

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z powództwa W. spółki jawnej w C.

przeciwko M. D.

o ochronę dóbr osobistych

oraz z powództwa W. spółki jawnej w C.

przeciwko U. G. i Gazecie C. sp. z o.o. w C.

o ochronę dóbr osobistych,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 stycznia 2021 r.,

na skutek skarg kasacyjnych strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 5 grudnia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

1. odmawia przyjęcia do rozpoznania skarg kasacyjnych powódki,

2. zasądza od powódki na rzecz M.D. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym,

3. zasądza od powódki na rzecz U. G. i Gazety C. sp. z o.o. w C. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny wyrokował w dwóch sprawach połączonych w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji do wspólnego prowadzenia i rozstrzygnięcia, i wyrokiem z dnia 5 grudnia 2019 r. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że oddalił powództwo W. spółka jawna w C. o ochronę dóbr osobistych skierowane przeciwko M. D. oraz oddalił powództwo W. spółka jawna w C. o ochronę dóbr osobistych skierowane przeciwko U. G. i Gazecie C. sp. z o.o. w C.

Wyrok Sądu Apelacyjnego został zaskarżony przez stronę powodową dwiema skargami kasacyjnymi skierowanymi przeciwko rozstrzygnięciu dotyczącemu pozwanego M. D. oraz przeciwko rozstrzygnięciu dotyczącemu pozwanych U. G. i Gazety C. sp. z o.o. w C. W obydwu skargach kasacyjnych strona powodowa powołała się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., to jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego i sformułowała identyczne zagadnienia, to jest :

1. czy samo tylko działanie w interesie społecznym wyłącza bezprawność naruszenia dobra osobistego w postaci dobrego imienia, czy też niezbędne jest dodatkowo udowodnienie, że wygłoszone treści naruszające część są prawdziwe;

2. czy w przypadku, gdy naruszytel dobra osobistego w postaci dobrego imienia w obiektywnej ocenie nie dysponuje możliwościami dowodzenia prawdziwości głoszonych w interesie społecznym treści, możliwa jest wykładnia art. 24 k.c. w ten sposób, że autor wypowiedzi jest zwolniony z obowiązku udowodnienia prawdziwości głoszonych treści;

3. czy krytyka postępowania będąca wyrazem subiektywnego punktu widzenia autora nie podlega weryfikacji na podstawie kryterium prawda-fałsz, a jeśli nie podlega, to czy w granicach dozwolonej krytyki mieści się posądzenie o niepopelnione przestępstwo.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Ta regulacja przesądza, że orzeczenie w przedmiocie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zapada tylko po uprzednim dokonaniu oceny istnienia przyczyn określonych w powołanym przepisie, tylko one bowiem i ich uzasadnienie mogą być przedmiotem tzw. „przedsądu” i decydują o jego wyniku. Jednocześnie przypomnieć trzeba, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i jego rolą nie jest korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Powołanie we wniosku przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. obowiązuje skarżącego nie tylko do sformułowania zagadnienia prawnego, ale do uzasadnienia zawierającego argumentację prawną wskazującą na rzeczywiste istnienie powołanej przesłanki, uzasadniającej przyjęcie skargi do rozpoznania (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, Nr 12, poz. 151; z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10, nie publ.). Zagadnienie prawne o jakim stanowi art. 398 § 1 pkt 1 k.p.c. to takie zagadnienie, które ma znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia podobnych spraw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2005 r., I CZ 183/04). Wymaga przytoczenia argumentów wskazujących na istniejące w nauce lub orzecznictwie rozbieżne oceny prawne, w związku z którymi zostało sformułowane. Zagadnienie prawne powinno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, natomiast nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Istotne zagadnienie prawne nie występuje, jeżeli Sąd Najwyższy w pewnej kwestii wyraził pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się o zakresie ochrony dóbr osobistych, o okoliczności wyłączających bezprawność zachowania naruszydiciela, stąd zapytania skarżącego nie mają

żadnych cech nowości, nie dotyczą wątpliwości, których rozstrzygnięcie będzie precedensowe, czy też będzie kształtować orzecznictwo sądów powszechnych. Skarżący sformułował zagadnienia w ścisłym związku z treścią zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia i jego wątpliwości, nie wymagają wypowiedzi Sądu Najwyższego, skoro chodzi tu o wykładnię prawa na poziomie zwykłego jego stosowania. Z tej przyczyny skargi kasacyjne nie mogły być przyjęte do rozpoznania z uwagi na wystąpienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, skoro takie nie wystąpiło.

Dodać można, że do oceny wypowiedzi krytycznej pod kątem bezprawności (wyłączenia bezprawności) jest konieczne jej zakwalifikowanie jako wypowiedzi o faktach lub wypowiedzi ocennej (opinii). Pierwsza poddaje się testowi według kryterium prawda/fałsz i w ramach oceny wypowiedzi test taki należy przeprowadzić. W odniesieniu do wypowiedzi o charakterze ocennym możliwe jest badanie, czy fakty, na podstawie których skarżący sformułował swoją ocenę „były zasadniczo prawdziwe” lub - inaczej ujmując - czy wyrażone sądy „korzystały z wystarczającej podstawy faktycznej” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2013 r., IV CSK 270/12, OSNC 2013, nr 7-8, poz. 94; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2015 r., IV CSK 557/14). Pewna część opinii w ogóle nie poddaje się obiektywnej weryfikacji i może być rozumiana wyłącznie jako subiektywny punkt widzenia jej autora; ocena takiej wypowiedzi następuje w zakresie formy, jako mieszczącej się albo wykraczającej poza granice wolności słowa.

Osoba niewykonująca zawodu dziennikarza, do której nie ma zastosowania art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz.U. Nr 5, poz. 24 ze zm.), decydując się - ze względu na działanie w obronie społecznie uzasadnionego interesu - na publiczne postawienie innej osobie zarzutu mogącego naruszyć jej dobra osobiste, musi powoływać się tylko na okoliczności prawdziwe (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2017 r., I CSK 621/16, OSNC 2018 nr 4, poz. 41).

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z § 8 ust. 1 pkt 2 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

jw